

Nr 18.

Av herr **Lindhagen m. fl.**, om anslag till Svenska freds- och skiljedomsföreningen.

Uti statsverkspropositionen växer för varje år militärbudgeten oerhört och överskuggar allt annat. Det arbete däremot, som till yttersta mål har att befria oss från detta lidande samt väcka i sinnena en vilja att komma fram till ett rättssamhälle, detta arbete, sammanfattat under benämningen freds rörelsen, är styvbarnet. Det är betecknande för den västerländska kulturen, att sådana uppgifter bliva bortglömda och förbisedda i de officiella budgeterna, under det folkets resurser ansträngas till det yttersta för att i tänkesättet och gärningarna först och sist hålla våldet såsom förnämsta samhällsorganisation vid liv.

Det enda som ihågkommit i detta avseende uti årets riksstat är den interparlamentariska verksamheten. Under tredje huvudtiteln äro nämligen åtskilliga belopp uppförda såsom bidrag dels till internationella skiljedomstolen i Haag, internationella fredsbyrå i Bern och interparlamentariska unionens byrå och generalsekretariatet och dels till riksdagens interparlamentariska grupp. Det sistnämnda bidraget, som höjts från 11,500 kronor för år 1917 till 16,000 kronor för år 1918, avser förvaltningskostnader, resebidrag till rådsmöten och nordiska förbundets möte, vård av bibliotek, inköp av litteratur, utgivande av en samling akter rörande neutralitetsfrågor m. m. samt utgifter för de tre nordiska gruppernas gemensamma arbete genom dess sekretariat såsom en gemensam årsbok, följandet av den internationella rättens och fredsarbetets utveckling, kostnadsfritt besvarande av spörsmål från gruppmedlemmar, m. m. Därtill kommer ett större extra anslag för en eventuell interparlamentarisk kongress. Till detta arbete har man på senare tider lyckats vinna anslag, därför att det utgår från riksdagsmän som äga inflytande i regeringskretsar, samt fått en viss officiell karaktär och sanktion.

Minst lika viktigt är emellertid det folkliga fredsarbetet. Detta avser att genom propaganda bland folkets djupa led sprida kärlek till fredssträvandena i världen och upplysning om de olika frågor och synpunkter, som i detta avseende göra sig gällande. På samma gång gäller det att organisera denna folkopinion inom landet och sammanföra den till samarbete med motsvarande organisationer i andra länder. När allting kommer omkring, är det kanske till sist tillvaron av en sådan opinion i alla länder på vilken det beror, i vad mån några verkliga framsteg mot en varaktig fred skall kunna åstadkommas.

Denna verksamhet ledes i Sverige sedan gammalt av Svenska freds- och skiljedomsföreningen, som räknar ett avsevärt antal medlemmar (omkring 15,000) över hela landet. Föreningen har representerat Sverige i de internationella allmänna fredsorganisationerna, vilka till gemensam ledning hava upprättat fredsbyrån i Bern. Till den centralkommitté, som utgör byråns styrelse, ha världsfredskongresserna utsett de svenska ombuden på förslag av föreningen. Då nu i staten årligen upptages ett belopp till fredsbyrån i Bern, är det väl icke för mycket att dess underavdelning i Sverige också blir ihågkommen med något statsunderstöd.

Föreningen måste likasom alla andra sammanslutningar utan egna fonder eller allmänt understöd nedlägga en otrolig möda för att på olika sätt kunna skaffa sig några medel. Inkomster inflyta genom ledamöternas årsavgifter (75 öre för omkring halva antalet samt 15 öre för de övriga), försäljning av broschyrer och annan fredslitteratur, insamling utav frivilliga bidrag, försäljning av fredsmärken, små inträdesavgifter vid möten och liknande inkomstkällor.

Föreningens utgifter äro många. Byråkostnader och andra förvaltningsutgifter äro en betydande post. Fredsbroschyrer, flygblad, upprop av många slag återspeglade dagens aktualiteter i fredsfrågan utgöra en betungande utgift. Föreningen håller också årligen en svensk allmän fredskonferens samt deltager uti en vart annat år sammanträdande nordisk fredskonferens, som för den folkliga freds rörelsen motsvarar vad det nordiska interparlamentariska förbundet är för de tre ländernas interparlamentariska fredsarbete. Anordnandet av dylika konferenser kostar också penningar. När de nordiska fredskonferenserna hållas i Kristiania eller Köpenhamn erhållas bidrag av norska och danska staten, men när de såsom nu i år skola hållas i Stockholm beviljar svenska staten intet bidrag.

Föreningen har även hållit särskilda fredskongresser de två senaste åren, en i Varberg och en i Stockholm, vilka varit avsedda icke endast för föreningens medlemmar utan för allt fredsintresserat folk i hela

landet. Vid den första tillstädeskommo 236 och vid den senare 410 utsedda ombud från olika för fredsfrågan intresserade humanitära organisationer inom hela landet från lappmarkerna till Skåne, representerande fredsorganisationer, arbetarorganisationer, nykterhetsföreningar, religiösa samfund, kvinnoföreningar, ungdomsföreningar, kooperativa sammanslutningar med flera.

Vidare verkar föreningen genom föredragsverksamhet och har för ändamålet, utom bekostande av ordinarie resetalare, också anordnat fredsmöten i stor myckenhet. Föreningen biträdde 1916 års fredskommitté vid anordnandet av maj- och augustidemonstrationerna förra året, som utgjorde ett led i fredsdemonstrationer i alla neutrala länder i Europa. Nu senast har föreningen under jul och nyårshelgen efter ett synnerligen omfattande organisationsarbete anordnat fredsmöten i hela landet, som anses hava uppgått till inemot ettusen.

Slutligen utger föreningen en publikation Fredsfanan. På grund av de ekonomiska svårigheterna har denna förut utgivits endast en gång i månaden och uti anspråkslösa proportioner. Från och med i år har föreningen för att kunna fylla behovet nödgats taga det djärva steget att utvidga tidningens format och låta den utkomma en gång i veckan. De ekonomiska vanskligheterna hava härigenom ingalunda minskats. De medlemmar, som prenumerera på publikationen, betala visserligen en till 3 kronor förhöjd årsavgift, men detta räcker icke för fyllande av behovet.

På grund härav och med hänsyn särskilt till de arbetsuppgifter, som tidsläget lägger på fredssträvandena, synes det sannerligen icke vara för mycket begärt, att svenska staten vid sidan av de rullande miljonerna för militärutgifterna även skänker en liten uppmuntran åt det folkliga fredsarbetet inom landet. Och det synes då icke heller vara att ställa kravet för högt, om man begär att denna freds rörelse med sitt vidsträckta arbetsfält, sina i regel fattiga medlemmar och små resurser i anslagsavseende jämnställes med den svenska interparlamentariska gruppen. Tyvärr kan föreningen ej nu påkalla att direkt erhålla bidrag också till den nordiska fredskongressen i Sverige innevarande år, liksom interparlamentariska fredsgrupperna erhålla statsbidrag till sina sammanträffanden. Men indirekt skulle anslag även därtill kunna påräknas genom att föreningen blev i tillfälle att kunna kalkylera med ett bestämt statsbidrag för det påföljande året.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville bevilja Svenska freds- och skiljedomsföreningen för år 1918 enahanda anslag, som

i riksstaten upptagits för riksdagens interparlamentariska grupp, eller 16,000 kronor såsom bidrag till bestridande av föreningens kostnader för det folkliga fredsarbetets organisation, fredspropagandan, utgivande av fredslitteratur, deltagandet i anordnandet av de allmänna och de nordiska internationella fredskongresserna m. m.

Stockholm den 20 januari 1917.

<i>Carl Lindhagen.</i>	<i>N. A:son Berg</i> i Munkfors.	<i>G. F. Lundgren,</i> Torrom.
<i>Aug. Sävström.</i>	<i>Johan Olofsson.</i>	<i>C. Winberg.</i>
<i>J. P. Igel.</i>	<i>J. Björling.</i>	<i>A. Mossberg.</i>
<i>Ant. Wikström.</i>	<i>Axel Lindström.</i>	<i>Nils Olsson,</i> Rödningsberg.
	<i>Ernst Hage.</i>	